

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Pénteken Julius' 15-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Már ujjságban, még pedig nem egyben, hanem háromban merik írni, hogy a' Ministerek magok voltak azoknak a' sok néplázzadásoknak akarói, mellyek Angliát már jó ideje nyughatatlanítják. *Oliver*ről pedig közönségesen azt tartják, hogy ő volt egyenesen egyik, a' ki a' megelégedetlenségnek pislogó szikráját támadás lángjává fujta fel. A' *Leeds Mercury* több tanúkat hord fel erre. Nevezetesen egy *Sholes* nevű Urat említ, a' ki azt vallja, hogy *Oliver* világosan azt mondotta volna, hogy ha a' könyörgő Leveleknek nem lenne foganatjuk, *erővel kellene a' dologhoz látni*; a' mit ő annyira nem szeretett hallani, hogy *Oliver*nek világosan meg mondta, hogy soha többé szeme elébe ne kerüljön. A' *Wackefieldi* ujjság hasonló módon ír. A' *Star* nevű pedig *Liverpool*nak ezen tárgyra nézve tett maga kinyilatkoztatására illyen jegyzést teszen: „talán igaz, hogy Olivert nem bujtogatni, hanem kémlelni küldtek ki a' Ministerek; de ő néki (L. *Liverpool*nak) mint első Status Ministernek tsakugyan kellett volna tudni, hogy mikor a' kém tudja azt, hogy a' kik őtet küldik, szeretnék, ha a' *Zöld Zsák* telne, bizonyosan nem aluszik Lord *Liverpool* még is azt mondja beszédjében, hogy ha *Oliver* azokat az álnokságokat véghez vitte, mellyekkel vádoltatik, nem tsak úgy kell őtet nézni, mint a' ki utasításától eltávozott, hanem mint valóságos Népszédítőt.“

— Az a' beszéd mellyet Lord *Castlereagh* az Alsó Háznak Jun. 23-diki ülésében tartott, t. i. a' *Habcas Corpus Acta*' fel függesztéséről való rendelkezésnek leg első fel olvasása eránt, igen szépen illik ezután ide; mivel a' naggya *Oliver*ről van. Minthogy azomban ez a' beszéd hosszatska: tsak a' velejét irhatjuk le. Azon kezdi a' Lord, hogy senki sem érezheti jobban mint ő annak a' kéntelenségnek szomorú voltát, melly azt kívánja, hogy a' polgárság leg drágább jussa fel függesztődjön. A' kiknek könnyebbségekre nézve gondolják némellyek, hogy ez történik, éppen azokra nézve sullyos odik a tereh ez által meg. Ugyan is rémitő az a' mennyiről már most a' Ministerek felteni tartoznak, midőn rendkívül való hatalom adatik a' kezekbe. Tsak rendkívül való környélállások tesznek illy rendkívül való intézetet szükségessé. Úgy de hogy nem rendes az ország jelen lévő állapotja kiki láthatja. Mert bár a' nemzetnek nagyobb része meg maradt is a' hivségben; de éppen nem kell azt gondolni, hogy holmi haszontalan emberek mozgása nagy veszedelemben nem döntheti az egész országot. Mindég tovább harapódzik az mint a' láng. Ezután azokat a' szomorú következéseket számlálja elő, mellyek onnan eredhetnek, hogy ha a' nép a' könyörgő levelek' fel tévése' színe alatt öszvetsoportozásokat taatana. És minekutánna azokon a' vádokon, mellyekkel a' Kormányzékot érdeklik, keresztül megy, reá tér a' fentt irt *Oliver*re is.

Az igaz, ugy mond a' Lord, hogy *Oliver* a' Kormányzékét szolgálataival meg kínálta, 's ez azt el is vállalta, de csak Apr. 17-dikén küldetett leg elsőben ki: Ekkor szörnyen kiabáltak: halljuk, halljuk! Reményli azonban, hogy nem fognak hamarkodni az itélettel; mert már akkor tudva volt a' *Manchesteri* lázadás; és így *Oliver* azt nem okozhatta. Továbbá az öszveesküdtek Plánumba való befolyással vádoltatik; de bizonyosan nem bízta a' Kormányzék reá, hogy azokat szándékjokba meg erősítse. Ha *Oliver* mint Spion velek öszve nem adta volna magát, lett volna más majd fejeké, és a' Kormányzék akkor tudta volna csak meg a' dolgot, mikor már a' veszedelemnek gátot nem lehetett volna vetni. Az olyan Agenseket kik ilyen szolgálatot tesznek az országnak, meg betstellenítni, egészen politika ellen volna; ki merne osztán valamit ki nyilatkoztatni? Egyébaránt *Olivert* senki sem kereste, — maga ajánlotta magát, — azt mondta, hogy 2 Követek jöttek a' Grófságokból a' végre, hogy a' fő város gondolkozása' módját kitapogatsák, és hogy ugyan azok ötlet meg kérték, hogy utazna el velek. Ugyan mit tehetett ilyen esetben a' Kormányzék? Vallyon kötelessége szerént tselekedett volna e', ha nem használta volna az alkalmatosságot, hogy egy veszedelmes szövetkezést felfedezzen? Nem az, hogy lázzasztani küldötte volna ötlet el az Igazgatószék; sőt inkább a' Tisztségekhez szólló irásokat adott néki kezébe, mellyekben a' teendő intézetek ajánltattak. Ezután az ő egész utját el beszéli a' Lord, és meg mutatja, hogy különböző időben, midőn a' Zenebona *Manchesterben* 'sa' t. ki ütötte magát, állandóan *Londonban* volt ő. Azon végzi, hogy a' tapasztalás meg mutatván a' *Habeas Corpus Akta'* fel függesztésének hasznát; ő azt javallja, hogy az arról szólló rendelés ma leg elsőben

olvastasson fel, mint erről már a' minap szóllottunk.

Az Alsó Háznak 24. Juniusi ülésében a' második fel olvasáson is szerentsésen keresztül esett a' *Habeas Corpus Acta'* felfüggesztését tárgyazó Rendelés. 80 voks volt mellette, 30 ellene. A' harmadik fel olvasás 27-dik Juniusra volt határozva. Hogy az Alsó Házban is keresztül megy az, már ezt ugy lehet tartani mint bizonyost. Csak hogy azt lehetne kérdeni, hogy minek függesztődik a' Törvény fel, ha más részről a' *Juryk* a' Felségbántással vádolt személyeket ártatlanoknak itélik? — A' Jun. 26-diki ülésben ugyan az a' Rendelés az e' végre rendelt Biztosságtól meg vizsgálattott. Lord *Castlereághnak* az a' javallása állott meg, hogy 1818. Eszteni Mártzius' 1-ső napjáig tartson a' felfüggesztés, a' mikor ismét öszvegyül a' Parlamentom, nem pedig *Newporte*, a' ki azt csak az idei Dec. 1-ső napjáig akarta terjeszteni. *Skotziára* is ki fog az terjedni. A' Parlamentom el oszlása is szóba jött ezen ülésben, mellyre nézve L. *Castlereágh* azt mondotta, hogy ő semmit sem tud arról, a' mit *Newport* után Lord *Liverpool* többeknek mondott, hogy a' Kormányzéknek a' volna az akaratja, hogy a' mostani üléssel oszlana el a' Parlamentom. Ugyan ezen ülésben a' többször említett *Woolerre* nézve, a' ki perének igen különösen való folyásáról panaszkodott, nagyon furtsán nyilatkoztatta ki magát az *Attorney General*, t. i. hogy ő *Woolert* szabadon bocsátja, ha betsületére fogadja, hogy úgy viseli magát, mintha ezen most kezdődött perében kárhóztatódott volna.

A' Jun. 25-diki ülésben a' Rabszolgákkal való kereskedés vétetett fel. Sokan panaszképpen említették, hogy Portugalia és Spanyol ország még most is folytatózik azt. Átallyában úgy nyilatkoztatták ki magokat, hogy lelkesen rajta kellene lenni, hogy már valahára ezen az

emberiséget kissebbitő kereskedés egyvagy más módon töröltetnék el. *Wilberforce* úr ígérte magát, hogy a' jövő Julius' 1-ső napján tartandó ülésben arról beszélni fog, mellyben *Lord Casslereagh* is meg nyugodott.

A' mint reményleni lehetett, úgy lett, hogy a' Jun. 27 - diki ülésben harmadszor is fel olvastatott a' sokszor említett *Acta*. Már most ismét vissza megy az a' Felső Házba, és a' Királynak meg erősítésére várakozik, melly Juniusnak utolsó napján fog alkalmasint meg esni, hogy Juliusnak 1-ső napjától fogva folyjon annak mostani felfüggesztődésének ideje. Ebben az ülésben a' már eléggé esmeretes materiákról volt szó, és azt lehet mondani, hogy semmi ujj dolog elő nem fordult. Az mindazáltal a' mit *Wilberforce* úr a' Rabszolgákkal aaló kereskedésről fel hozott, meg érdemli az említést. Azt mondotta ő, hogy borzasztó az, a' mit ezekkel a' szegény rabszolgákkal véghez visznek. Ugyan is egy időtől fogva meg oltsódván azok, úgy hogy 30 font Sterlingről 5 fontra le szállott egynek az árra, most már annál több szeretsent kell a' Fekete Fejedelmeknek a' piatzra ki állítani, hogy elegendő Európai portékákat vásárolhassanak azok helyett magoknak; mert ezeknek is meg vagynak az ő Udvari pompáik. Ellenben Amerikába ugyan azok meg drágultak. Mi lett belőle? Az hogy a' Rabszolgákkal kereskedők tudván, hogy ha el vész is egy kettő, tsak 4, 5 font Sterlingjek vész el, annyit fel raknak a' hajóra, a' mennyit ez tsak meg bír; az élelmekről pedig nem gondolkoznak. *P. o. S. J. Yeo*, a' ki az Afrikai parton Kormányozó volt, egy olyan Portugalliai hajót fogott el, melly tsak 120 Tonnányi terhet birt meg; 's még is 600 Szeretsenek voltak reá pakkolva, kik tsak a' hajónak lyukain, 's hasadékjain kaphattak egy kis szellőt, 's világosságot, és e'szerént rémitő állapotban senyvedtek.

Sz. Ilonáról egész Május' 1-ső napjáig folyó tudósítások érkeztek meg Londonba, de a' mellyek az ott lévő foglyról szóval sem emlékeznek.

Londonban olly nagyon meg gyült a' kész pénz, hogy a' Pénzel kereskedők vidéki Barátjaiknak panaszképen irták levélbe, hogy olly nehéz most a' pénzt ki adni, hogy ők nem tudják, mit tsináljanak a' reájok bizott Summákkal, mikor $3\frac{1}{2}$ pCentet sem kapnak már érte.

A' múltt Hónapban két rendbeli különös szerentsétlenség esett Londonban. Az egyik ez: *Rundel* és *Bridge* Aranymivésekhez el megy egy idegen ember, gyémántokat, 's más ékességeket vásárolni. A' tolmácsa azt mondotta róla, hogy *Genevai* Kereskedő, *Blum Simon* a' neve; és hogy a' gyémántok árát még a' jövő héten fogná kifizetni, hanem azomban most szeretné kiválogatni azokat. E' meg esik, és a' ki választott darabokat egy katulyába berakják; ezt mind az Adó mind a' Vevő petsétjeikkel bé petsételik, 's úgy egyeznek meg, hogy tevődne addig a' katulya félre míg a' pénz el ézkezne. Az alkú 24,000 font Sterlingben állott meg. El jön a' határozott idő, nem jön senki a' katulyáért. Várnak is még fellyül reá. Nem jelenti lélek is magát. Meghatározták tehát, hogy fel bontsák a' katulyát, 's mint meg rémülnek, midőn rézpénzt találnak az el pakkolt darabok helyett benne. Azolta tudták meg, hogy az idegen két helyre is mondta lakását, és ugyan ő Frantzia országba útlevelet szerzett előre magának. Nyomozzák erősen. A' másik ez: Egy *Black* nevű Porcellán Fabrikásnak a' háza kigyúladt. Minthogy sok gyánta, kulimász, és egyéb könnyen gyúlós materiák voltak benne, egyszerre el borította a' láng az egész házat, a' nélkül hogy észre vették volna; külömben is éjtszaka lévén. Egy szolgáló leány, a' ki leg elsőben ébredt fel, ijjedtébe a' második emeletről egy ablakon le ugrott; meg

nem holt egyszerre; de alig él meg. A' szomszéd házokat csak ugyan meg tudták menteni: de ez maga földig le égett. A' ház urát, ennek feleségét 3 esztendő gyermekeit, halva találták meg. Hanem *Black*-nak testvérhugát tsetsszópo kisedével együtt meg mentették.

Junius' 23-dikán olly rendkívül való hévség volt *Londonban*, hogy a' város körül több lovak el veszték miatta.

B r a s i l i a.

Junius' 28-dikán *Londonba* Aprilis' 22-dikéig folyó *Levelek* érkeztek meg *Bahia*-ból. Éppen a' nevezett nap ment oda *Pernambukó*-ból egy hajó, melly azt a' hirt vitte, hogy már az ide való kikötőhelynek ostroma a' leg keményebben véghez vitetett. Egy 400 hordó puskaporral meg terhelt hajó erővel be akart a' kikötőhelybe menni. *Ruffino* Kapitány kétszer kergette el. Mikor osztán harmadikszor éjtzakának idején be akart volna oda lopódnai, el fogatott. Úgy vélik, hogy az Északi Amerikai Egyesült Státusoktól lett volna az küldve.

Ő Felsége a' *Brasiliai Portugalliai és Algarbiai Király* egy Végzésnél fogva meg hagyta minden a' *Brasiliai* kikötőhelyekbe be menő Hajós Kapitányoknak, és Hajósgazdáknak, hogy meg érkezések után tüstént be adják a' *Politziának* a' hajóikon lévő útasoknak laistromát, feltévé azoknak rangjokat és foglalatosságokat is; továbbá hogy engedelem nélkül ki ne merjék azokat a' szárazra rakni. Külömben hajójikra adó vettetik, a' Kapitányok vagy Tulajdonosok pedig fogságra hányatnak. Ugyan ebben a' Végzésben továbbá az is rendeltetik, hogy ha a' Kapitányok valamely útasnak el rejtésében kapatnának, hajóik, ki vévén mindazáltal a' rajtok lévő terhet, le foglaltassanak. Ez a' parantsolat Jul. 1-ső napjától fogva fog végre hajtatni.

Spanyol Ország.

Tudjuk, hogy *Garaynak* uj Fi-

nantziai Plánumát a' Király alá írta, és hogy annak folyamatra való hozása Királyi végzésnél fogva rendeltetett: örömet közlenénk már most magát a' K. Végzést egész kiterjedésében Olvasóinkal, ha az igen hosszú nem volna. Most előljáróban egy két szóval ennyit abból.

Annak 4-ed rétbén 18 lapot foglaló Bevezetésében így szól maga a' Király, országának állapójáról: Igaz, hogy a' Státusnak folyó Adósságai meg sokasodtak; a' Hazának 's Királyjoknak háládatosságát meg érdemlett seregeim nagy szükségét szenvednek, úgy hogy majd csak nem minden könnyebbségekre megkívántató dolgok' hijjával vagynak; a' kaszárnyák omladoznak; a' polgárokat nyomja a' katonák' be kvartélyozásának alkalmatlanságokkal járó terhe; több helyeken irtoztató önkényszerént való pénzsikarások történnek; a' tengeri erő el hagyatott állapotban van; a' Félziget' partjait és a' Plántatartományokat rabolják a' tengeritolvajok; az Amerikai Zürzavarok az Anyaországtól leggazdagabb segedelem forrásait elszívják; a' közönséges Tisztviselők szükön kimért fizetésekét hónapok 's esztendők hosszáig sem kapják meg, és így minden virtusaikat össze kell nekik szedni, hogy azon nyomoruság késérteteinek mellybe familiáik merültek, ellent álhasanak; és hogy rendkívül való erőt kell kifejtödztetnünk, hogy ujra vissza nyerhessük azt a' hatalmat, és politikos figyelmet, mellyet a' Földkereksége' több, Népei között a' Spanyol Nemzetnek adott az Ég... De minden könnyüvé lesz a' Mindenható Istennek segedelmével. Én lassanként rá mentem arra, hogy meg lehessen azon jó rend által, mellyet én a' Státus' jövedelmeinek kormányozásában ismét helyre állítottam, 's mindég jobban meg fogok erősíteni, a' Státusnak Fő Ágazatait tartani, — és az olyan terheknek 's el engedéseknek, mellyek semmi más Európai Nemzetnél niatsenek meg,

eltörlése által a' Közönséges Gazdagságot még nevelni is lehessen. Aláttvalóim érezni fogják valaha az én előre való látásomnak, és annak bletsét, hogy én minden ujj adók kivetésének magamat ellene szegeztem; mert éppen ezen most be állott szerentsés szempillantásra tartottam én magamnak fel, hogy egy olly Státus Alkotmánya állítódnék fel, melly nem a' jobbágyokat emésztő tsikarasokon, nem vakmerőn fel vett módokon, kétséges, és zürzavar Theoriákon, hanem közönséges és erős principiumokon épültt. Én a' kintstárnak terheit, a' közönséges Adósságtól, mellynek meg állítása, és fogyasztása mindenkori feltételem volt, külön választottam. — Ezután *Garey* Ministerhez fordul a' Király, a' kihez van a' Végzés is intézve. Az úr, úgymond a' Király, Státustanátsomnak jelenlétében számot adott nékem arról, hogy mi lett a' kimenetele azon *Junta* munkáinak, melly a' múltt Esztendőben tapasztalt Generálisokból, legfelsőbb Országgyűlésekből, és több minden Ministerektől kijeleltt Fökből állott öszve. Az úr nékem jelentésében, mellyben a' különböző vélekedéseket öszve húzza, az Orzágnak politikos állapotját élembe terjesztette, a' visszaéléseket, és elfogadható eszközöket meg mutatta. Az úr továbbá nékem azok után a' közönséges és különös állások után, mellyek Elei alatt voltak értésemre adta, hogy a' Korona' jövedelmeinek öszveséges értéke 597,126,987, mostani kiadás 1,051,277,650 Realokra megy, mellyhez képest 453,950,763 Realokat tesz az esztendei hijjánossági Summa, a' mellyet sem átallyában az egész Nemzettől, sem különösen annak valamelyik Rendjétől fel nem lehetett venni.

Arról is meggyőződött az úr, hogy mindeneknek előtte szükség a' felesleg való Kiadásokat el távoztatni, és még azokat is, a' mellyeket a' bőség napjaiban úgy lehetett nézni, mint szükségeseket, meg

kell változtatni. Meg mutatta hasonlóképpen azt is az úr, hogy káros és lehetetlen lenne, a' Kintstárnak Fundusait esztendőnként az Adósságfogyasztó Kasszába által tenni; mivel egyenesen ez a' fájdalom! egész mái napig folytatott bánás módja okozta főképpen az orzágnak romlását, és hogy még rosszabb volna némely Státusok példája után ollyan forrásokat nyitni fel, mellyeket méltán átkoz a' maradék, annak az örvénynek partjáról, mellybe a' mostani adósság le fizetése miatt kell néki bukni; hogy el múlhatatlanúl szükség, egyszerre meg állítani az adósság folyását, azt mindjárt fogyasztani, még pedig a' külső gazdag források be dugulván, magától a' nemzettől ki telő fundusokból; — hogy végre az ideji Státus' költségei mintegy 713,973,600 Realokra szoríttassanak, úgy hogy a' hijjánossági summa 116,846,613 Realoknál többre ne menjen. Ehez képepest hagytam helybe e' jelenlévő Plánumot. — A' Királyi végzés 70 Tzikkelyekből, az útmutatás 39-ből áll. — Az Adósság fogyasztó Biztosság (*Junta del Credito publico*) haladék nélkül az orzágon belül v. kívül hátra lévő Adósságoknak rendbe hozásához fog látni; a' Kasszák' állása minden idén ki fog nyomtatódni, hogy a' közönség lássa ezen Intézetnek lépéseit.

Spanyol Amerika.

Hogy *Barcellonát* ismét el foglalták a' Királyi seregek, azt az Amerikai Levelek azzal a' környülállással együtt említik, hogy a' Spanyol Vezér a' Várban lévő *Insurgens* örző seregből 700 embert kardra hányatott, mivel magokat nem akarták meg adni. — *Margarita Szigetébe* ismét egy csapat hadi hajók mennek a' Király részéről.

Egy Londonba *Veracruz*ból jött Levélben, ha különben lehet neki hinni,

hasonló kedvező tudósítás van a' Királyi seregek részére. Ugyan is a' szerént az ujj Spanyol Országi Zenebona egészen letsillapított; a' Király seregei minden erős pontokat, mellyeket az insurgensek meg szállottak, vissza foglaltak. Továbbá annak meg mutatására, hogy *Mexico* és *Vera Cruz* között ujra vissza áll a' régi rend, azt hozza ugyan az a' Levél fel, hogy az előtt esztendőben egyszer jöttek *Mexicóból* Levelek, akkor is 1500, 2000 ember kísérte azokat; most pedig majd minden héten kísérő nélkül jönnek azok. A' minap 800 — 1000 öszvérek drágaságokkal meg rakva 30 — 40 embertől kísértetve jöttek onnan.

D á n i a.

Koppenhágában a' múltt Hónap' 25-dikén a' *Christianshafen* nevü fenyitékházban lévő rabok felütötték magokat, és némünémü rendetlenséget okoztak. Minkelelte ez letsillapított volna, ugyan azon épületnek a' fedele ki gyúladt. Már most ha a' rabokat tsitították, a' tűz harapozott tovább; — ha pedig ezt oltottak, amazok zavarogtak jobban. Tsak ugyan az erköltsi rossznak meg gátlása elébb való lévén a' természetinél, itt is a' volt a' főbb gond. Mellyből a' lett, hogy a' rabok 3 v. 4 híjjával, kik hihető el illantottak, a' Betegekházába által vittettek, és gonosz tzéljokban meg akadályoztattak; de a' Fenyitékház' épületének eleje, és két szárnyai a' lángok' prédáji-vá lettek. Még nem tudják, ki okozta légyen a' tüzet, alkalmasint a' rabokra fog az sülni. 3, — 4600,000 Tallerra teszük a' kárt. A' foglyok ki tördelvén az ablakokban lévő vas szálokat köveket hajigáltak az elmenőkre, és katonákra. Ezek pedig puska golyóbisokkal, és kártátsokkal lövöldöztek amazokra. Tegnap már törvényszéket tartottak erántok, és némelleyeket ki végeztek, kettőt a' reájok

tett lövések öltek meg, vagy pedig meg sebesedvén, a' Házba benn égtek.

Frantzia Ország.

A' Belső dolgokra ügyelő Minister egy utmutatást készített, 's nyomtattatott a' felett, hogy miképpen kell s' lehet leg jobban hasznát venni annak a' gabonának, a' mellyet nem egészen éretten arattak le.

Nem annyira tsudálatos, mint *Frantzia Ország*ra nézve hasznos dolgot fedezett egy Kereskedő fel. Ez tudniillik *Bordeauxból Lyonba* portékát akart szállítani. *Toulousenál* nem kapván jó alkalmatosságot, fogja a' Canálison le felé indítja hajóját, hogy a' Rhodanus folyójának torkához juthasson. Bámultak, a' kik látták, hogy egy *Garonnai* tsónak megy ezen a' vizen. Mikor *Lyonba* el ért ditséretekkal balmozták hasznos vakmerőségéért. Mikor pedig haza ért; és el beszéllte mit tselekedett, igen sok követőkre talált. A' kereskedésre nézve ebből igen sok haszon ered.

Strasburgban Jul. 1-ső napján a' Nemzeti Örzőseregnek azt a' részét, melly éppen strázsára ment, ki gunyolta az öszvetsoportozott népség; okának azt gondolják, hogy sokan az alacsonyabb sorsú polgárok közül nem szerették azt, hogy mikor mostanában a' Nemzeti Örzősereget uj rendbe hozták, tsak a' tehetősebbeket vették abba be, a' szegényebbek ki maradtak. Most már ismét másként fog az elrendeltetni.

A' legujjabb *Párisi* Tudósítások szerént a' Szent Szék és *Frantzia Ország* között készült *Concordátának* mind a' R. Pápától, mind a' Királytól való meg erősítése bizonyosnak látszik lenni. Tsak gyanítják előre, hogy a' Püspökségeknek száma meg fog nevedni, és némelley Megyék egészen másként fognak fel osztatni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Borsod Vármegyéből Junius' 10-dikéről.

Könnyező szemekkel nézheti most itt nálunk az ember a' sok ki aszott, és az éhség miatt tsaknem a' tsontvázhhoz hasonló ábrázatokat. Sírva hordozza a' szegény útas, és a' leg szegényebb neme a' lakosoknak, házról házra a' pénzt a' nélkül, hogy el adó kenyeret kaphatna. — Mennél nagyobb a' nyomoruság, annál jobban tündöklök a' többek között ezen Nemes Megyében Nagyságos Szatthmári Király József Császári Királyi Tanácsos, Nemes Szabolts Vármegye' számos Esztendőig volt nagy érdemü Első All-Iszpannyának az éhséggel küszködő szegénység eránt, minden személy vagy vallás tekintet nélkül különös 's ritka példájú emberi társaihoz való szeretete; a' ki is noha a' tavalyi mostoha Esztendőbe ugszólván semmit sem arattatott, 's nagy haz népét szegény jobbagyaival együtt pénzes kenyérrel kitarítani kéntelenítettik, mindazonáltal még is a' pénzen vett kenyérből ennek a' szükölködőkön könyörülő urnak házánál minden nap 50 — 60 szegény kap vigasztalásul eledelt, 's azon kívül hogy az éhségtől annyira el aléltak erőre is kaphassanak, — ugyan annyi egy egy pohár Szilvoriumot is. — Reményljük is (így szól továbbá a' tudósítás) hogy ezen a' vidéken egy embertársunk sem lesz az éhel halás prédájává, mert itten körül belől mindenütt ki terjed az említett nagy-lelkű Hazafinak az éhséggel küszködő szegénység' segítségére siető példás jó téteménye. — Bár több illy nagy Lelkü Jóltévők találtattak volna a' két Hazába, bizonyára nem fosztotta volna meg a' kegyetlen éhség, Kedves Hazánkat, olly nagy számu karoktól, 's hiv jobbagyoktól.

Rosnyórol Jun. 30-dikán. Ma végzé itten a' mi Kegyes Püspöküuk Méltóságos és Fő Tisztelendő Galanthai Gr. Eszterházy László Ö Nagysága az Egész Püspöki Megyének másodszeri Canonica Visitatióját, ámbár még tsak kevés esztendők óta ditsekedhetünk kegyes kormányával. Ezen második Visitatio alkalmatosságával az egész Megyében szinte 24 ezer személynek adta fel ez a' fáradhatatlan Pásztori buzgóságú Püspök Úr, a' Bérnálás szentségét. Egyébarántis méltán magasztalhatjuk ezen Méltóságos Grófnak nagy kegyességét, 's ritka jóságát; kinek jóltévőségéből udvarában naponként többen tápláltatnak 30 szegény sorsú Deákotskáknál, kik többnyire Nemes szüléktől származtak. Hát még az ügyefogyottak számát, kiket az idő mostoha sága között gyámolít, ha meggondoljuk; ámbár egyébaránt is legalább száz embernek vagy élelme, azokon szánakozó indulatjából. Eltesse és áldja meg a' Jó Isten Hazánknak minden illyen Nemes Lelkü Jóltévőit, kik ezekben a' terhes környülállásokban a' szükséggel és inséggel küszködő szegénységet tellyes tehetségéből 's vagyonok' egy részének feláldozásával is gyámolítani és a' majd felderülő jobb időig ápolgatni törekedtek!

A' *Pesti Tudósításokban* ezeket olvassuk:

Vaiszlóból Jun. 13-dikán. Főtisztelendő Bátor Gyábor úr, mint a' Duna mellyéki Reformata Ekklesiáknak ez idő szerént való nagy érdemü Superintendense tegnap érkeze ide Canonica visitatióra. Annyival nagyobb volt örömünk ezen történeten; mivel illy Fő Pásztori Visitálásra még öregéink sem emlékeznek. Ezért tehát olly rendeléseket is tettünk, hogy a' mint tsak lehetett, a' dolognak méltóságához illő módon fogadhatnánk Főtisztelendő Vendégünket. Nyoltz tsakosan

tözött ifjak kísérték egész *Hirits* Helysétől fogva városunkba Fő Pásztorunkat be. A' Parochia kapujánál 84 Leánykák állottak; virágokból font koszorúkat tartottak kezeikbe. Tiszt. *Szondi László* ujj Predikátor úr vitte végbe a' nép' nevében a' köszöntést, a' Külső Elöljárók is tiszteletet ki jelentvén. Innen a' Templomba ment az egész sereg, hol a' Fő Tiszt. Superintendens úr mind a' Tiszt. Predikátor úrhoz, mind a' Gyülekezethez szép beszédet tartott. Ma reggel *Hidvégen* keresztül *Sánodra* hasonló tisztelettel a' Fő Pásztor el kísértük, 's szíves áldásaink minden lépéseit követni fogják.

B é t s .

A' Magyar Udvari Felsőleges Cancellariánál az Expeditura' első Adjunktusa *Tek. Járay Kristóf* úr meghalálozván helyébe a' következők' rendje szerint *T. Borosán József* úr, ennek helyébe pedig, úgy mint második Adjunktussá, *T. Bauer Aloysius* ur neveztetett ki, számos esztendőktől fogva meg különbözteséssel tett, hűséges és hasznos szolgálataikra való tekintetből.

H i r d e t m é n y .

Emlékezetre méltó lépés a' Magyar hazabeli Könyvnyomtatás' Mesterségében most az, hogy a' *Magyar ujj Testamentom* a' *Károli Gáspár*' fordítása szerint olly' gyönyörű betűkkel és papirosra, 's olly' szép rendel és nagy gondal nyomtattatik *Pesten*, hogy ez a' szép kiadás akármellyik a' külföldi legelső Nyomtató-Műhelynek is diszére szolgálna; a' mint ezt, az itt előttünk fekvő, már kijött egyik árkus bizonyítja. — Az a' gond, a' melyet arra, az efféle dolgokhoz rendkívül értő Kiadó fordít, ritka. Három *Correc-turán*, egy *Revisión*, együtt 5-szöri ol-

vasáson megyen által a' könyv a' Kiadó' keze alatt, annyi bizodalommal, hogy a' ki azután *nyomatásbeli igaz hibát* találna benne, minekelötte a' nyomtatás, úttjába indulna; annak minden egy hibáért 1 species aranyat mert ígérni a' Kiadó.

Ez az ujj Testamentom a' beállandó őszre kész lessz. — Lehet még reá prae-numerálni 5 forintjával papirosban, *Debretzeni Lörintz-napi*, és *Pesti János-fővételi* vásárokig, minden előkelő T. T. *Prédikátor* Uraknál; azonkívül *Pesten*, *Trattner* Könyvnyomtatónál; *Eggenberger* és *Kiss* Könyvárosoknál, 's a' *Nemzeti-Gazda Kiadójánál*, a' kik ezen dologban, a' frankirozatlan Leveleket el nem fogadhatják.

Hiradás Lovakról.

Erdélyben *Ns. Kolos Vármegyében* *Báldon G. Béli Ventzel* úrnak nagyon igen nevezetes jó fajtu ménese, erős, jó tűzű, senhágó lovak; a' melly ménesből az anyakantzák válogatás nélkül átaljában mind el adódnak. A' kinek kedve lesz átaljában meg venni, e' f. Esztendőben *Octobernek 10-dikén* *Báldon* el fognak adódni. Vagyon anyakantza 45, — ezek alatt szopó tsikó 27, — 3 esztendős paripatsikó 2, — 3 esztendős kantzatsikó 2. Ezek közzül tsak 3 szopótsikó hagyatik meg jövendőre ménlónak, a' többi szopótsikó kettő megyen egy darabba. És így az eladó Ménés 62 darab; darabjának az árra 35 arany speciesben, akár a' *Cursus* szerint *Bankóban*. A' Kantzák mind megvagnak nevezetes jó mag lóval hágatva. A' Tulajdonos tsak az esztendős, és 2 esztendős tsikókat hagyja meg magának. A' 45 anyakantzák között vannak 4 és 5 esztendősek.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jul. 11-dik napján 329 $\frac{1}{8}$ — *12-dikén* 328 $\frac{1}{8}$ — *14-dikén* 327 $\frac{1}{8}$ — forintot.